

חולירע!

(המשך מעמוד 27)

אמנם, החוק פותח פתח לחקירה. הוא אמר: אחרי שהעתונאי הנאשם כבר הורשע, מותר לו לחקור את הנפגע בדבר אופיו ועברו, במיסגרת בקשתו של הנאשם להמתיק את דינו. הוא הדין לגבי הנתבע במשפט אזרחי. מותר לו לערוך חקירה כזאת כדי להפחית את הפיצויים שיוטלו עליו.

זהו לעג לרש.

כי אחרי שהשופט כבר קבע שהפירסום מהנה עבירה פלילית או עוולה אזרחית (אפילו אם היה נכון!) — איזה אידיוט ילך ויחקור או את הנפגע על עברו ואופיו? כל עורך-דין יגיד לנאשם: הדבר לא יציל אותך. הוא רק ירגיז את השופט. הוא לא יביא להמתקת העונש, אלא להחמרתו. כי כמעט כל שופט יחשוב כי זוהי חקירה מיותרת וקנטרנית, בעאה להטיל דופי ללא תועלת. והוא יגדיל את תקופת-המאסר או סכום הפיצויים של הנאשם האוחז בנושק זה בשלב זה.

הזמנה לכל מושחה

תועמלני חוקי-התועבה מנסים להפיץ גירסה, שעשתה רושם על אנשים תמימים. גירסה זו אומרת כך: אדם חקי-משפט, שנפגע על לא עוול בכפו, פחד, עד כה, לפנות לבית-המשפט. הוא פחד כי המשמיץ יחזור על ההשמצה ביתר הרופות בבית המשפט, באוזני הציבור. עורכי-דין חסרי-מצפון יטילו בוז על הנפגע, והוא יסבול עוד יותר. בכל הטיעון הזה אין שמץ של אמת.

מעולם לא היה בית-המשפט חופשי להתעלל באדם שטען כי נפגע בדיבה. השופט החמיר תמיד בהגבלת הדיונים, לפי שיקולו, אלא אם כן היה הדבר דרוש לגילוי האמת.

שני המשפטים המפורסמים ביותר על רקע זה, שהביאו לראשונה לייזום חוקי-התועבה, היו משפט קסטנר ומשפט עמוס בן-גוריון. בשני המשפטים נתגלו דברים מוזעזעים בבית-המשפט (ובשבועון המסויים). גילויי המשפט הראשון שינו לחלוטין את תמונת השואה. גילויי המשפט השני הביאו לסילוק כל צמרת המוסרה מתפקידה, ולאחר מכן להטלת עונש-מאסר על-תנאי על המפקח הכללי של המשטרה.

גילויים אלה לא היו בבחינת התעללות בנפגעים. בית-המשפט מנע בקפדנות כל התעללות כזאת, כפי שיכול להעיד כל אדם שנכח באחד המשפטים האלה. הגילויים היו בבחינת גילוי האמת, שהיתה דרושה לבידור הרקע.

בשני המשפטים ביקש השלטון לסתום את הפה לדוברי-אמת ורודפי צדק, לשם הגנה על בעלי-השררה. כאשר נכשל נסיון זה, הודות להגינות החוק, החלה היוזמה לתיקון החוק — כדי שאפשר יהיה, להבא, לפתוח את הפה בדרך בטוחה.

זהו צד אחד של המטבע. הצד השני הוא זה:

כל משפט על לשון-הרע לא בא אלא להגן על שם טוב. הרי זהו עצם מהותו. מי שפחד כי במשפט פומבי, בחקירת שתי-ערב, יתגלה שאין לו שם טוב — אל יגיש משפט. מי שסבור כי ידיו נקיות, אין לו ממה לחשוש.

ולראייה: עורכי העולם הזה עצמם הגישו משפטי-דיבה נגד עורכי עתון אחר, בעיקבות פרשת הטיפתו של אלי תבור. כעד ראשון במשפט זה העמיד אורי אבנרי את עצמו לחקירת שתי-ערב של אחד מעורכי-הדין החריפים והתוקפניים ביותר במדינה — איש רפ"י מיכאל כספי. בחקירה צולבת של ימים שלמים, ניסה כספי לחשוף כל פרט בחייו של אבנרי — החל בפעילותו באצ"ל בימי נעוריו, וכלה בשיטות העולם הזה. אבנרי לא חשש מפני חקירה זו, והוא עמד בה עד תומה.

איש לא יטען כי עמידה בחקירה כזאת היא חתימה נעימה, דחקה. אך מי שרוצה לשלוח עתונאי לבית-הסוהר, מי שרוצה להחריב עתון על-ידי חיובו בפיצויים קטלניים — חייב להיות מוכן למיבחן כזה.

החוק בא לפטור את הנפגע-כיבוד מחובה זו. הוא אומר לו: אין לך מה לפחד. אין לך מה להפסיד. אפילו אם אתה מלוכלך מכף-רגל עד קורקור: ריח ותגיש משפט.

הוא אומר לבית-המשפט: אתה לא זכאי להגביל חקירה, כמו בעבר, אלא אתה חייב להיות מוכן למיבחן כזה.

מטרתו: לתת סכין בידו כל אדם במדינה, ויהיה גם המושחת והמטורף ביותר, כדי לנעצו בגבו של עתון, ובצורה זו לשחרר את השלטון מפני סיוט קיומם של עתונים לוחמים.

עוזי לכל מטורף

ב כל חברה אנושית יש אחוז מסויים של אנשים שהם "משוגעים למשפטיים". הם רובצים במשרדי המערכת, כשבפיהם טענות מטענות שונות נגד פלוגי ואלמוני. בידיהם גיירות ומיסמכים והוכחות, ובפיהם סיפורים על עורך-הדין שלהם שמכר אותם. רפואת-הנפש מילאה ספרים רבים בתיאור מיקרים אלה.

המשוגע-למשפט יכול להיות גורמאלי מכל בחינה אחרת. אבל הוא אכול תאוה מוזרה למשפטיים. בהם הוא רואה את מרכז חייו, בהם הוא מוצא סיפוק, חשיבות ופירסום. הוא יכול לדוש בהם עד בוש. (ויש הטוענים כי יחסו של דויד בן-גוריון לפרשה מהנה סימפטום לכך.)

עתה בא המחוקק ואומר לכל המשוגעים האלה: קדימה!

איזשהו עתון כתב משהו עליך? על המקצוע שלך? על הציבור הדתי שאתה שייך אליו, או על בעלי-הכלבים שאתה אחד מהם? קום והגש משפט פלילי ואזרחי! תכריח את העורכים והעתונאים לרבוץ ימים על גבי ימים בבית-המשפט. אם תפסיד, תגיש עירעור. אם תפסיד שוב, לך לבית-המשפט העליון. כל זה הינם אין כסף — במשפט פלילי, אתה בעצמך תחליט באיזה פירסום אתה רוצה, ובאיזה לא. לא יחקרו אותך. העתונאי תמיד יפסיד, גם אם כל מה שאמר היה אמת ויציב. ובסוף תקבל פרס בצורת פיצויים שמנים. תיאור זה אינו דמיוני. תוך כמה חודשים תהיה זאת המציאות היומיומית של העתונות הישראלית. הניסיון מלמד כי זה יקח קצת זמן, עד שכל הטיפוסים האלה יתפסו מה קרה וירוצו לעורכי-דין צעירים, מסוג מסויים, הוקוקים לעיסוק ולפירסום, ושיעודדו אותם בדרך זו.

לכן מסעיר החוק את כל עתוני המדינה. כל עתונאי שקרא אותו — ורבים עדיין לא עשו זאת — מבין כי אי-אפשר להגבילו לשבועון המסויים. נוצר מצב העלול לזרוע טרור ופאניקה בכל מערכת-עתון בארץ.

למה הדבר דומה? לרודף באחת מקהילות-הכננות במרכז אמריקה, המחלק תתי-מקלעים למאה מטורפים, מתוך תקווה שבין אלפי ההרוגים שיפלו יימצא גם אויבו הפוליטי, שהוא רוצח לחפזו.

סימלסן ברוסום קורן

בטוסד לאירופה

מזג הנאה בעסקים — ללא תוספת במחיר הכרטיס. תכניות הטיסה של נתיבי אויר אור-לימפיק מאפשרות לשהות 48 שעות ביון ללא ויזה. בידי סוכן הנסיעות שלך תכניות מגוונות לבלוי שהותך ביון. הכוללות בתי-מלון מודרניים, טיולים מודרכים וערבי בידור יוני. לכן — טוס לאירופה דרך יון עם „אולימפיק“ כמובן.

OLYMPIC
A I R W A Y S

תל-אביב — סימת בית השואבה 6, טל. 611401
חיפה — רחוב העצמאות 35, טל. 69035
ירושלים — בית יואל, רח' יפו 33, טל. 22338

מכירת סוף העונה

משקפי מגע
CONTACT LENSES

הדגמות והסברים כל יום בין 7-4 אחה"צ. המכון לקידום הראייה ע"ש י. ל. גרוזובסקי
רח' נחלת בנימין 21, טל. 621665, תל-אביב.

עבניקום

טכנאות בנין • מכונות

ת"א, בן-יהודה 26
חיפה, הרצל 44

הרשמת בוגרי ח, ט, ז, א, י"א לכתות ט, ז, א, י"ב בשעות 8-5; 9-12
הרשמה גם לקורסי ערב

עבניקום

גרפיקה ציור ופיסול

ת"א, בן-יהודה 26
חיפה, הרצל 44

הרשמת בוגרי ח, ט, ז, א, י"א לכתות ט, ז, א, י"ב בשעות 8-5; 9-12
הרשמה גם לקורסי ערב